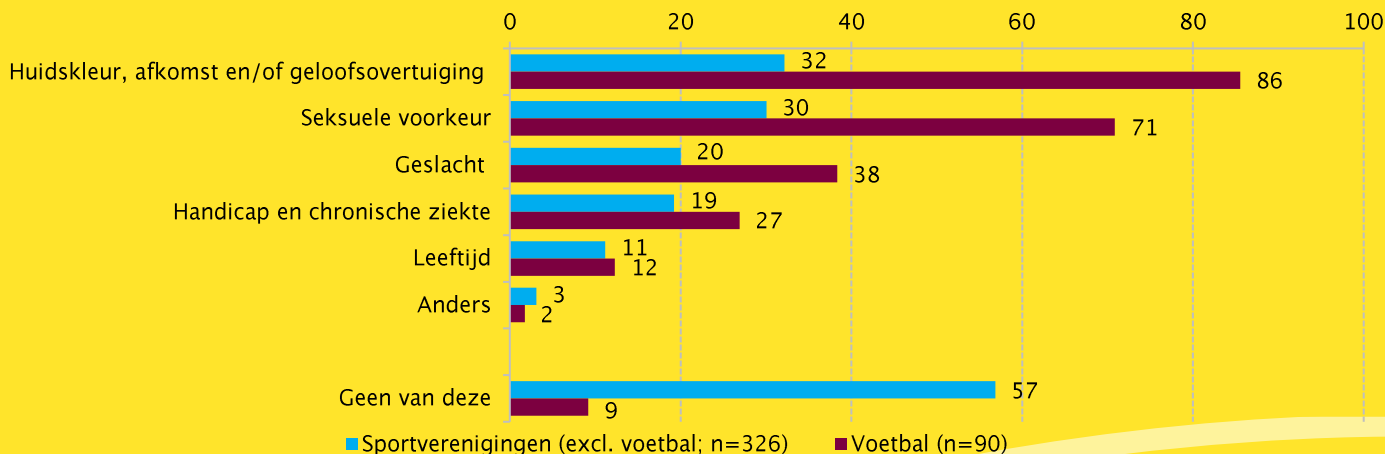

Homoacceptatie op de sportvereniging

Factsheet 2021/29

Rens Cremers & Agnes Elling

Figuur 1. Kenmerken waarvoor volgens verenigingsbestuurders in hun tak van sport beleidsaandacht over inclusie en antidiscriminatie nodig is. Basis: verenigingen die aandacht voor inclusie/antidiscriminatie belangrijk/neutral vinden (n=402)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, zomer 2021.

In deze factsheet presenteren we de resultaten van een bevraging onder verenigingsbestuurders over hun perceptie van homoacceptatie binnen hun vereniging en tak van sport. Deze deelstudie is de laatste in een groter onderzoek naar LHBT-acceptatie in de sport dat het Mulier Instituut de afgelopen jaren uitvoerde in opdracht van de Alliantie Gelijkspelen.¹ De resultaten komen voort uit een vragenlijst die in de zomer 2021 is uitgezet onder 2.235 verenigingen via het Verenigingspanel van het Mulier Instituut (n=416, 19% respons).

Belang van aandacht voor inclusie

Drie kwart van de verenigingsbestuurders vindt aandacht voor inclusie en het tegengaan van discriminatie in de sport belangrijk (73%). 20 procent is neutraal en 4 procent vindt dit onbelangrijk (niet in figuur). Bijna alle voetbalbestuurders (95%) geven aan aandacht voor inclusie en antidiscriminatie belangrijk te vinden. Zeven op de tien voetbalbestuurders en drie op de tien

bestuurders van andere verenigingen vinden dat deze aandacht (ook) uit moet gaan naar inclusie/antidiscriminatie op het gebied van seksuele voorkeur (figuur 1).

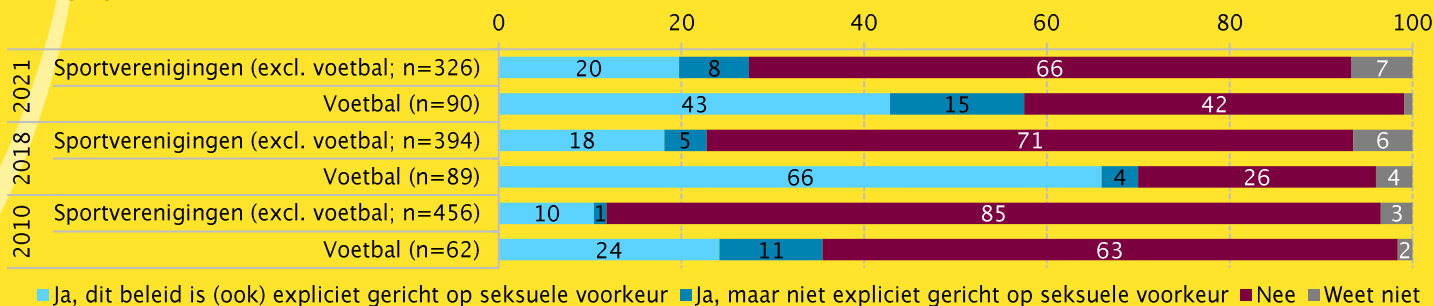
Uitkomen voor seksuele voorkeur geen probleem

Acht op de tien verenigingsbestuurders geven aan dat het op hun vereniging voor zowel mannen als vrouwen geen enkel probleem is om voor hun seksuele voorkeur uit te komen (beide 80%, niet in figuur). Ongeacht tak van sport denkt 1 procent dat het lastig is en ongeveer 15 procent geeft aan het niet te weten. Alleen bestuurders van voetbalverenigingen geven iets vaker aan dat het voor mannen bij hun vereniging lastig kan zijn om openlijk homo te zijn (4%).

Stijging beleidsaandacht antidiscriminatie zet door

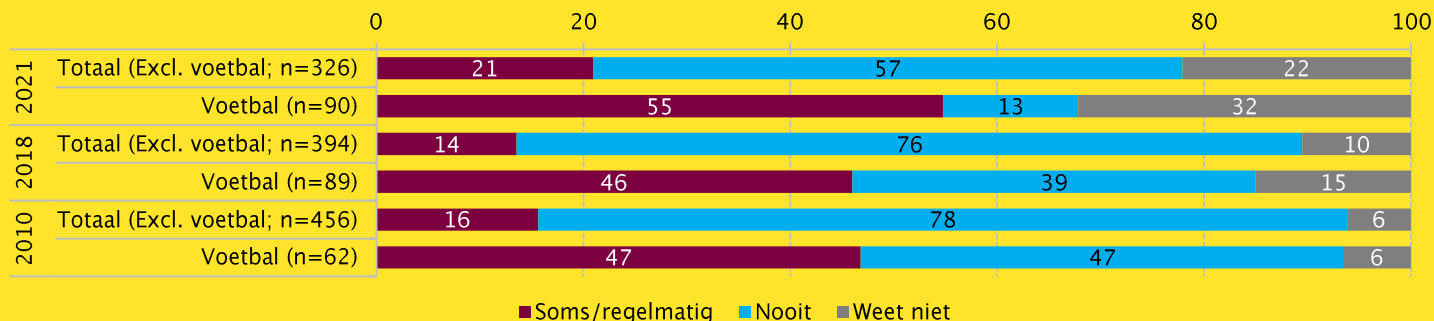
Drie op de tien verenigingen hebben beleid om discriminatie tegen te gaan (30%, niet in figuur). Bij

Figuur 2. Mate waarin sport- en voetbalverenigingen expliciet beleid hebben voor het tegengaan van discriminatie, volgens verenigingsbestuurders, in 2010, 2018, 2021 (in procenten)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, zomer 2021, voorjaar 2018, 2010.

Figuur 3. Mate waarin bij voetbal- en overige sportverenigingen grappen of negatieve opmerkingen gemaakt worden over homo-/biseksualiteit, volgens verenigingsbestuurders, in 2021, 2018 en 2010, (in procenten)²

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, zomer 2021, voorjaar 2018, 2010.

22 procent is dit beleid ook expliciet gericht op seksuele voorkeur. In figuur 2 is te zien dat voetbalverenigingen (58%) beduidend vaker antidiscriminatiebeleid hebben dan andere sportverenigingen (28%). Ten opzichte van 2010 zijn er meer verenigingen met antidiscriminatiebeleid, onder zowel voetbalverenigingen (van 35% naar 58%) als overige verenigingen (van 11% naar 28%). Opvallend is dat het aantal voetbalverenigingen met antidiscriminatiebeleid ten opzichte van 2018 (70%) iets lijkt te zijn gedaald, terwijl de stijging onder de overige verenigingen doorzette.

Toename waargenomen uitingen van homonegativiteit

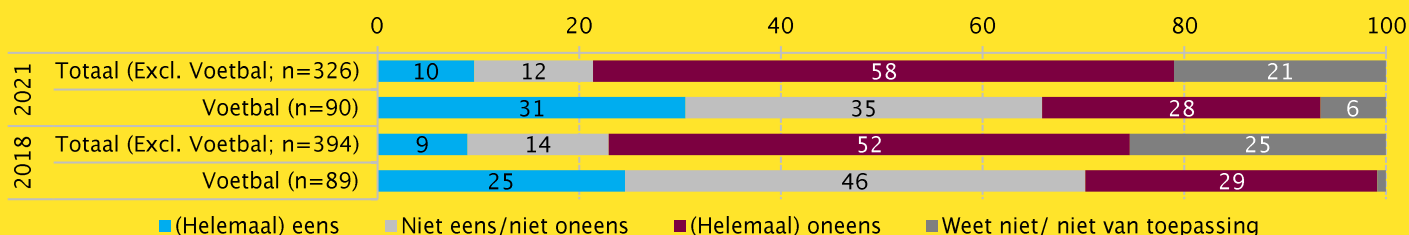
Eén op de vijf verenigingsbestuurders geeft aan dat er wel eens grappen of negatieve opmerkingen over homo-/biseksualiteit worden gemaakt. Volgens de helft komt dit niet voor. In figuur 3 is te zien dat bestuurders van voetbalverenigingen (55%) veel vaker dan andere verenigingsbestuurders (21%) benoemen dat deze grappen en/of opmerkingen voorkomen. Bij zowel sport- als voetbalverenigingen geven meer bestuurders aan dat grappen of negatieve opmerkingen voorkomen in hun tak van sport dan bij eerdere metingen.

Deze toename lijkt eerder te verklaren door een grotere bewustwording en een wat aangepaste vraagstelling² dan door een daadwerkelijk hogere prevalentie van homonegativiteit. De bevinding dat relatief veel (voetbal)bestuurders belang hechten aan aandacht voor inclusie/antidiscriminatie naar seksuele voorkeur en toegenomen aandacht voor deze thematiek – in de samenleving, binnen de sport en specifiek in het voetbal - biedt ondersteuning voor deze verklaring.

Hiermee overeenkomend geven iets meer voetbalbestuurders (31% vs. 25% in 2018) aan dat ‘homo’ en ‘mietje’ binnen hun tak van sport scheldwoorden zijn voor minder goed presterende mannen. Dat is beduidend meer dan onder overige verenigingsbestuurders (10%, zie figuur 4). Tegelijk vinden sommige verenigingsbestuurders de (toegenomen) aandacht voor inclusie en discriminatie juist niet terecht, maar overtrokken:

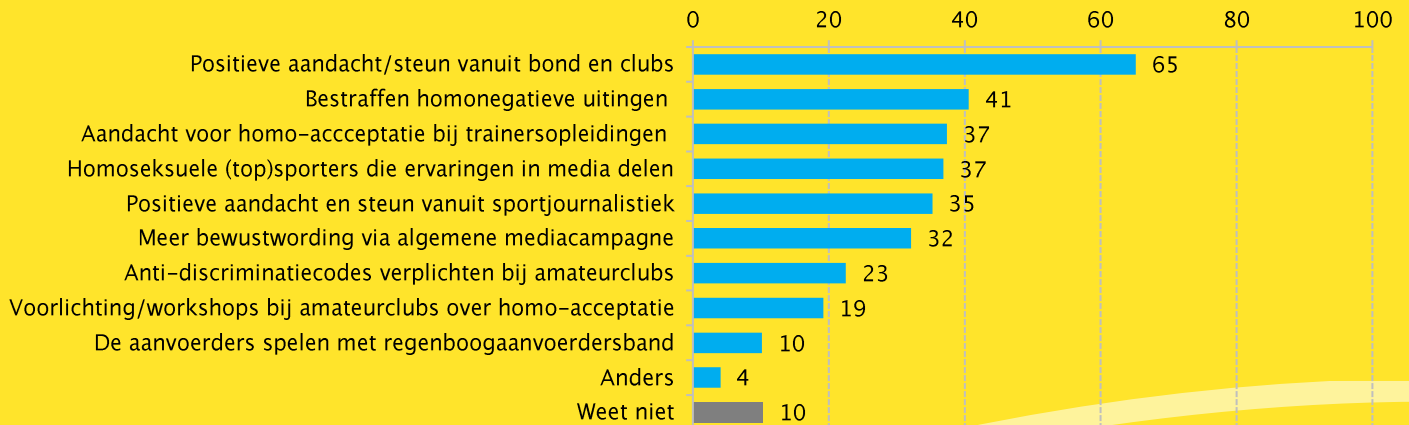
‘Discriminatie wordt sterk overdreven. Het gaat erom dat als iemand een ander met kretelogieën aanspreekt of toeroept, het niet de intentie is om te discrimineren. [...] De huidige bekrompen heksenjacht op mensen die iets “verkeerds” zeggen zet juist aan tot discriminatie.’

Figuur 4. Mate waarin sport- en voetbalverenigingsbestuurders denken dat ‘homo’ en ‘mietje’ binnen hun tak van sport als scheldwoorden worden gebruikt voor mannelijke sporters die minder goed presteren in 2021 en 2018 (in procenten)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, zomer 2021, voorjaar 2018, 2010.

Figuur 5. Maatregelen die volgens verenigingsbestuurders bijdragen aan het vergroten van de acceptatie van homo- en biseksualiteit in hun tak van sport. Basis: verenigingen die aandacht voor inclusie/discriminatie specifiek gericht op seksuele voorkeur belangrijk vinden (n=157)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, zomer 2021.

Veel animo voor algemene maatregelen

Veel verenigingsbestuurders die aandacht voor inclusie gericht op seksuele voorkeur belangrijk vinden, zien positieve aandacht vanuit de bond en vanuit verenigingen als belangrijkste maatregel voor het vergroten van de acceptatie van homoseksualiteit binnen de sport (65%, zie figuur 5). Veel bestuurders onderschrijven het bestraffen van homonegatieve uitingen (41%), aandacht via (sport)media (40%) en aandacht bij trainersopleidingen (37%). Voor maatregelen die direct door verenigingen zelf kunnen worden genomen, zoals het spelen met een regenboogaanvoedersband (10%), voorlichting op amateurclubs (19%) en verplichte antidiscriminatiecodes (23%) bestaat minder draagvlak. Voetbalbestuurders wijken hierin niet veel af van andere verenigingsbestuurders, maar hechten minder belang aan positieve aandacht vanuit bond en clubs (55% vs. 68%, niet in figuur) en meer aan ervaringen van (top)sporters in de media (47% vs. 34%).

Conclusie

Verenigingsbestuurders, en vooral bestuurders van voetbalverenigingen, constateren vaker dan in het verleden dat in hun sport en/of bij hun vereniging grappen of negatieve opmerkingen over homoseksualiteit worden gemaakt. Dit lijkt een gevolg van een groeiend bewustzijn op dit gebied vanwege de toegenomen beleids- en media-aandacht voor dit onderwerp in de afgelopen jaren, onder meer geïnitieerd vanuit de Alliantie Gelijkspelen en het landelijke

actieplan tegen racisme en discriminatie in het voetbal. Tegelijk vindt een deel van de verenigingsbestuurders deze groeiende aandacht overtrokken, wat juist tot meer weerstand tegen maatregelen kan leiden.

Bij voetbalverenigingen komen aan homoseksualiteit gerelateerde microagressies vaker voor dan bij andere verenigingen, maar voetbalverenigingen hebben ook vaker antidiscriminatiebeleid en onderschrijven vaker het belang van beleidsaandacht voor inclusie en het tegengaan van discriminatie.

Naast algemene aandacht vanuit de sport(media)voor homoacceptatie lijken het bestraffen van homonegatieve uitingen en meer aandacht binnen trainingsgopleidingen de belangrijkste maatregelen met voldoende draagvlak die kunnen bijdragen aan een inclusievere sportcultuur naar seksuele voorkeur.

¹ De Alliantie Gelijkspelen is een sinds 2008 bestaande netwerkorganisatie van partijen, waaronder NOC*NSF, de KNHB, de KNVB en de John Blankenstein Foundation (JBF; penvoerder). In opdracht van de ministeries van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) voert zij programma's uit gericht op LHBT-acceptatie in (georganiseerde wedstrijd)sport. Zie voor een overzicht van de verschillende deelstudies: www.mulierinstituut.nl/onderzoeksthemas/diversiteit/gender-en-seksuele-voorkeur/

² Vraagstelling 2010, 2018: In hoeverre komt homonegativiteit (bijv. het maken van algemene grappen of opmerkingen als 'homo') voor binnen uw vereniging?; Vraagstelling 2021: In hoeverre worden er in uw vereniging (afgezien van de periode van sluiting i.v.m. corona) grappen of negatieve opmerkingen gemaakt over homo-/biseksualiteit?